

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XXIII. An homo sit liberi arbitrij in Naturalib. & Ciuilibus actionibus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

LVTHERANI plerique, CALVINIANI omnes pernegant.

CHRISTVS. At ego affirmo. 1. Nā Iob. 36. *Omnes homines vident Eum; sed vnusquisque inuenerit procul, in creaturis cōmunia quædam de Creatore cognoscētes.* Vnde recta est ratiocinatio Sap. 13. *Si tantum potuerunt scire, vt possent estimare Sæculum; quomodo huius Dominum non facilius inuenerunt?* Idque naturaliter.

2. Testes mihi sunt Apostoli. Act. 17. *Querere Deum, si forte atrectent eum, aut inueniant: quamuis non longè sit ab vnoquoq; nostrum.* Tam sc. esse facilem Dei notitiam hinc docent S. Patres, Chry. Oecumenius, &c. Rom. 2. *Veritatem Dei in iustitia detinent. Quia quod notum est Dei, manifestum est illis: Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius per ea, quæ facta sunt, intellectu conspiciuntur; sempiterna quoque eius virtus & Diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent Deum; non sicut Deum glorificarunt.* Ecce notitiam Dei nō per Reuelationem, sed per species rerum: Et Deum liberè agere cognouerunt; ideo arguuntur quod gratias non egerunt,

QVÆSTIO XXIII.

An homo sit liber à arbitrij in Naturalibus & Ciuilibus actionibus?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS & Melancthon principio negarunt hæretice; demum retractarunt, & in hoc resipuerunt.

CALVINVS verò & Calvinistæ pernegant.

CHRISTVS. Integræ classes Scri-

pturarum militant aduersum istud commentum.

1. Multæ Scripturæ tribuunt homini post lapsum, liberam diuersarum rerum electionem. Vt Num. 30. Ios. 24. 2. Reg. 24. 3. Reg. 3. Dan. 13. (Hæc suprâ quæst. 21. reddidimus.)

2. Multæ docent, hominem aliqua posse facere, quæ non facit; & facere, quæ potuisset non fecisset: Vt 3. Reg. 3. *Quia postulasti verbum hoc, & non diuitias, &c.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 9. *Non sum liber; non sum Apostolus?* sc. vt potuerim circumducere fororem, accipere sumptus ab Ecclesijs. Act. 5. *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate?*

3. Multæ conditionem includunt, & simul virtute liberam oppositorum optionem. Vt II. 1. *Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis.* Mat. 19. *Si vultis ad vitam ingredi, serua mandata.* Ibid. *Si vultis perfectus esse, vade, vende omnia.* &c. Luc. 9. *Si quis vult venire post me, &c.*

4. Multæ reprehendunt eum interrogatione: quasi dicat potuisses non fecisse. Vt Gen. 3. *Quare hoc fecisti?* dicitur homini: At bestia, *Quia hoc fecisti.* Gen. 4. *Quare iratus es? Quare concidit vultus tuus? Ouicula non diceret; quare fugis lupum: quia non potest non fugere.*

5. Eccl. 15. *Deus creauit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui; Saluâ prouidentia Dei: cui nil pugnat libertas arbitrij. Cum hac igitur creatus homo stetit rectus ante lapsum; persistitque cum eadem & post lapsum integrè liber, sed cætera non rectus. Atque ob hanc libertatem tantò noscitur admixibilior prouidentia Dei directrix & conseruatix homi-*

hominis liberi sic, ut nil tamē ab illa ne-
cessitetur.

6. Multæ docent, hominem multa
facere contra Dei voluntatem. Ut Prou.
Vocavi, & remissis. Isa. 5. Expectavi ut face-
ret vinas, & fecit labruscas. Mat. 23. Quoties
volui congregare nos. &c. & nolistis. Act. 5.
Vos semper Spiritui S. resististis.

7. Multæ continent præcepta, con-
silia, exhortationes, laudes, præmia, pœ-
nas, minas, expostulationes: Quæ om-
nia clamant libertatem arbitrij ab & co-
actione & inprimis Necessitate.

QVÆSTIO XXIV.

An aliquod Verum morale possit solis natura
viribus cognosci?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ affirmant, omnia & singula
vera moralia posse solis naturæ viribus,
hoc est, cum Generali auxilio Dei cognosci;
nilque opus speciali ad vllum.

CHRISTVS. Non omne verum
morale, sed duntaxat Aliquod, potest
cum Generali auxilio naturaliter co-
gnosci: i'ud nimirum, quod ex se non
iustificat, nec meritorium est ad bea-
tam vitam. At omne pertinens ad salu-
tem, eget speciali gratia Dei.

1. Patent ista ex prædictis ad assertio-
nem liberi arbitrij. Vnde Psal. 4. *Multi
dicunt, quis ostendit nobis Bona*, moralia
quædam? *Signatum est naturaliter super
nos omnes & singulos lumen rationis præ-
dicæ vultus tui, intellectus.* Ita S. Cyril-
lus Item Pl. 57. *Si verè utique iustitiam lo-
quimini, recta iudicate filij hominum, impres-
sa cordibus omnium.* Plana hæc.

2. Planius Rom. 1. *Cum Deum cognouif-
sent, non sicut Deum glorificauerunt.* Rom.

2. *Cum Gentes, nondum Christiani facti,
quæ legem non habent, Test. veteris aut No-
ui, NATVRALITER ea, quæ legis sunt, FA-
CIUNT; eiusmodi legem, Iudaicam aut
Christianam, non habentes, ipsi sibi sunt
lex, qui ostendunt OPVS legis naturaliter
scriptum in cordibus suis; testimonium illud
reddente conscientia ipsorum.* Vnde iusta
querela Iudæ: *Quæcumque naturaliter, tanquã
muta animalia norunt, in his corrumpun-
tur.*

3. Denique Pharaonis cor induravit Do-
minus, 1. speciali auxilio destituit; ni-
hilominus tamen hoc verum morale in
particulari cognouit, dicens: Exod. 9.
*Peccavi: Dominus iustus, ego & populus me-
us impij.*

QVÆSTIO XXV.

An possit homo velle aliquid BONVM
Morale viribus lib. arbitrij
solis?

XLII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI pene nihil
tribuunt viribus naturæ; Fidei omnia soli:
Pelagiani contra, omnia viribus liberi arbitrij;
gratiæ auxilio nihil.

CHRISTVS. Omnia præcepta
Moralia, quoad operum substantiam,
longiore tempore, obseruare nemo po-
test solis fretus naturæ viribus.

1. Nam obseruationem Legis tribuit
Scriptura Gratia: Vt Ezech. 36. *Spiritum
meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in
præceptis meis ambuletis.* Rom. 8. *Quod im-
possibile erat legi, scil. obseruari totam; in*

Q 2 quo